

ויזרע יצחק

פרשת "תצוה" שבת "זכור"
הפטרה: "ויאמר שמואל"
יא' אדר תשס"ט

יוצא לאור ע"י מדרשת
"ויזרע יצחק"

ב"ש	חיפה	ת"א	י"ם	
17:21	17:11	17:22	17:05	כניסת השבת
18:18	18:18	18:19	18:22	יציאת השבת
18:55	18:55	18:56	18:59	רבנו תם

הגיגים מהפרשה

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקוּזו אליך עַמּוֹן זֵית זָךְ כתיבת למאור להעלות נר תמיד" (שמות כו' כ)
ובמדרש "כתית למאור ולא למנחות". כתיבת - השמן הראשון שיוצא מן הזית, המובחר אותו לוקחים להדלקת המנורה, ושאר השמן, המשובח פחות, לוקחים לשמן המנחה. לכאורה גם המנחות קרבות על המזבח מדוע צריך להתפשר על שמן משובח פחות מהשמן למאור? אלא, ידוע שהמנורה מסמלת את אור התורה-הרוחניות, ואילו המזבח מסמל את שולחנו של אדם-הגשמיים. אומר ה"כלי יקר" שיש בענין זה מוסר גדול לאותם אנשים הטועים ונותנים את החלק המובחר מממונם לצרכים חומריים-גשמיים, אכילה שתיה ושאר מותרות, ואלו לצרכים הרוחניים מפנים את ה"שאריות", כפי שמצאנו אצל קין והבל, שהבל הביא "מבכורות צאנו", מהמובחר שבצאנו, ואילו קין הביא "מפרי האדמה", סתם ירקות. מלמדת אותנו התורה מוסר השכל שאת מיטב הממון שיש לאדם עליו להקדיש למאור-רוחניות "נר ה' נשמת אדם" ובסדר עדיפות שני להקצות לצרכים הגשמיים.

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקוּזו אליך עַמּוֹן זֵית זָךְ כתיבת למאור להעלות נר תמיד" (שמות כו' כ)
מדוע דווקא שמן זית ולא שמן אגוזים ולא שמן צנונות ולא שמן דגים ולא שאר שמנים? כך שואלים במדרש תנחומא ומשיבים במדרש - לפי שהזית סימן אור לעולם. והיכן למדנו שהזית אור לעולם? למדנו זאת מהיונה שהביאה אורה לעולם בכך שהביאה לנח לאחר המבול "עלה זית טרף בפיה", והיות ועם ישראל נמשלו ליונה, "כנפי יונה נחפה בכסף", לכן יביאו שמן זית וידליקו את הנר. משל למלך שמרדו בו כל יחידות הצבא חוץ מיחידה אחת, לימים, אחר שהתגבר על המרד הצבאי, ציוה המלך שאת כל התפקידים והמשרות בצבא יקבלו חיילים מהיחידה שלא מרדה במלך. הנמשל, בזמן המבול כל הבריאה מרדה בה' והשחיתה את דרכה "ותשחת הארץ לפני הא-לקים ותמלא הארץ חמס", בעלי החיים והצמחים הרכיבו ושינו את סדרי הבריאה ורק הזית לא מרד בזמן המבול, שהרי ידוע שאחת מתכונות הזית שאינו מקבל הרכבה (על הפסוק "בניך כשתילי זיתים סביב לשולחנך" אומר הירושלמי בכלאים סוף פרק א' אמר ר' יהושוע בן לוי: מה זיתים אין בהם הרכבה, אף בניך לא יהיה בהם שום פסולת) לכן עץ הזית נבחר משום שלא קלקל ונשאר כבריאתו.

"ואתה תדבר אל כל זוכמי לב אשר מלאתיו רוזן זוכמה" (שמות כו"ג)

בפרשה אנו מוצאים לראשונה את הביטוי "חכם לב" אשר מופיע מספר פעמים בפרשיות המתארות את בנית המשכן וכליו. מהו "חכם לב" ואיך זוכים לתואר זה? על הפסוק "ובלב כל חכם לב נתתי חכמה" אומר ר' חיים שמואלביץ זצ"ל ב"שיחות מוסר" שעל האדם להכין את ליבו להיות חכם ואז הקב"ה משפיע עליו חכמה, ואיך יכול אדם "להחכים" את ליבו? עצם השאיפה (האמיתית) לקבל חכמה מכשירה את הלב לקבל חכמה. ניתן ללמוד זאת משלמה המלך והדרך בה זכה לחכמה. הקב"ה נגלה לשלמה בגבעון ושואל "מה אתן לך?" תשובת שלמה "ונתת לעבדך לב שומע... להבין בין טוב לרע" ואז אומר א-לוקים "יען אשר שאלת את הדבר הזה ולא שאלת לך ימים רבים ולא שאלת לך עושר... הנה נתתי לך לב חכם ונבון" רואים שתשוקתו העזה של שלמה לחכמה היא זו שזיכתה אותו בחכמתו הרבה. האדם צריך לבקש חכמה ואם יבקש באמת יקרא "חכם לב". דוגמה להשתדלות לקבלת חכמה ניתן ללמוד מיהושוע בן נון אשר זכה להמשיך את דרכו של משה "איש אשר רוח בו" וזאת, בזכות שהמתין למשה תחת ההר כל ארבעים היום שהיה משה על הר סיני, לכאורה נראה מיותר יכול היה לחכות למשה במחנה (כמה כבר היה המרחק מההר למחנה?) אלא, יהושוע עזב את ביתו ואת עם ישראל ופרש מהמחנה ארבעים יום ולו רק עבור הזכות לשמש את משה עוד כמה רגעים. (זמן ההליכה מההר אל המחנה)

"משנכנס אדר מרבין בשמחה" (תענית כ"ט).

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מוקדש

לע"נ: יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
לרפואת: הראשל"צ הרה"ג מרדכי צמח אליהו בן מזל טוב שליט"א
כתיבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
הראשל"צ הרה"ג עובדיה יוסף בן גורג'יה שליט"א

"ועשית לו זר זהב סביב" (שמות ל' ג')

מצאנו בכלי המשכן שלושה כלים בעלי זר זהב: השולחן, המזבח והארון. בקשר לזר של השולחן והמזבח אומר הכתוב "ועשית לו זר זהב סביב" ולגבי הארון מציין הכתוב "ועשית עליו זר זהב סביב" מה משמעות ההבדל? ראשית, יש להבין מה מסמל כל דבר. השולחן סימן לעושר מלכים כנגד כתר המלכות, המזבח מרמז על עבודת הקרבנות וכנגד כתר הכהונה, והארון מרמז על לומדי התורה ומסמל את כתר התורה. המדרש (ויקרא רבא) אומר שכל מקום שנכתב "לו" הכוונה שיהיה קבוע לעולם ולא יעקר. לכן, כתר מלכות שניתן לבית דוד לעולם וכתר כהונה שניתן לבית אהרון לעולם כתוב בהם "ועשית לו" לעומתם, כתר תורה לא הובטח לאף אחד אלא התורה "מונחת בקרן זוית כל הרוצה ללמוד יבוא וילמוד" (קידושין טו.) לכן, לא נכתב במלאכת הארון "ועשית לו" (תוספת ברכה) וזה מסביר מדוע לא ירשו בניו של משה את גדולתו. שלא יחשבו שכתר התורה עובר גם הוא בירושה, כמו כתר כהונה וכתר מלוכה, והיו פורשים מלימוד התורה ומשאירים זאת לזרעו של משה, ובכך שלא עברה בירושה מראה הקב"ה שהתורה היא של כל עם ישראל וכל הרוצה יבוא ויטול.

הגיגים ממגילת אסתר

"והנהי אסתר נשאת זון בעיני כל ראיה" (מגילה ב' טו)

"מלמד שכל אחד נדמית לו כאומתו" (מגילה יג.)

שואל ה"בן יהודע", מה משמעותו הלימוד מפסוק זה? ומדוע היה צריך לנס כזה? ה"בנין אריאל" בתרוצו, מחזיר אותנו אל המשתה הראשון שעשה אחשוורוש ולסיפור ושתי. מה קרה שם? בעיצומו של המשתה כאשר כבר היו כולם בגילופין החלו להתוכח מאיזה עם הנשים יפות יותר. זה אומר מדינות נאות וזה אומר פרסיות נאות עד שבא אחשוורוש ואמר פשדיות נאות (ושתי) לכן דרשו לראותה ערומה. אם כן, לשאלתינו, היה חשש שגם במשתה שערך אחשוורוש לכבוד אסתר לאחר שישתו לשכרה יחל אותו ויכוח, לכן עשה הקב"ה נס שלכל אחד נדמית לו כאומתו, וכאשר אמר אחשוורוש שאין יפה מאשתו (אסתר), כולם הסכימו עימו, כי לכל אחד ניראתה אסתר מעמו ומולדתו.

"ויסר המלך את טפעתו, מעל ידו, ויהנה, להמן בן המדנתא האנגי צרר היהודים" (מגילה ג' י)

"משל דאחשוורוש והמן למה הדבר דומה: לשני בני אדם, לאחד היה לו תל בתוך שדהו, ולאחד היה לו חריץ בתוך שדהו, בעל חריץ אמר: "מי יתן לי תל זה בדמים?", בעל התל אמר: "מי יתן לי חריץ זה בדמים?", לימים נדווגו זה אצל זה אמר לו בעל חריץ לבעל התל: "מכור לי תילך", אמר לו: טול אותה בחנם והלואי" (מגילה יד.) הנמשל: אחשוורוש רצה להפטר מהיהודים וכשבא המן ורצה לשלם לו על הריגת היהודים, סרב אחשוורוש לקבל את הכסף ואמר: הַפְסֵף נְתוּן לְךָ, וְהָעֵם, לְעֵשׂוֹת בּוֹ פְטוּב בְּעֵינֶיךָ: (מגילה ג' יא) אומר ה"חתם סופר" מאז ומעולם רוצים הגויים להשמיד את עם ישראל ח"ו, וישנן שתי שיטות לבצע מזימה זו, שיטת 'אמריקה', לתת לעם ישראל חופש ושוויון זכויות, דבר שיגרום להתבוללותם של היהודים בארצם, וכך להפטר מהם. שיטת 'רוסיה', לרדוף את היהודים, להציק להם על ידי פוגרומים ועלילות דם ולהגביל אותם על ידי חוקים ותקנות. ה"מחלוקת" בין אחשוורוש להמן היתה בשיטה שתגרום להשמדת היהודים: אחשוורוש סבר להשמיד את היהודים בשיטת 'אמריקה', בעל התל במשל, כלומר להגביה את היהודים ולהשוות את זכויותיהם לשאר העם וזאת על ידי הזמנתם למשתה כמו כולם, ובכך להשכיח מהם את התורה ולשלכם בין העמים עד שיתבוללו ויאבדו ח"ו. המן העדיף את שיטת 'רוסיה', בעל החריץ, השמדת העם ביום אחד על ידי גזרות ופוגרומים.

"וְדַתֵּיהֶם שְׁנוֹת מִפְּלֵ עֵם, וְאֵת דְּתֵי הַמֶּלֶךְ אֵינָם עֹשִׂים, וְלַמֶּלֶךְ אֵין שְׁוֵה לְהַנְיֹזִים" (מגילה ג' יז)

בזמן סעודת פורים, הסביר רבי מאיר שפירא מלובלין את הפסוק הנ"ל בדרך הלצה: המן אומר לאחשוורוש, לעם ישראל יש הרבה חגים, מכל מלך שהיו אצלו יש להם חג, רק ממך עדיין אין להם חג. וכך יש להבין את הפסוק: "וְדַתֵּיהֶם שְׁנוֹת מִפְּלֵ עֵם", הדת שלהם והחגים שלהם נוסדו מכל עם, "וְאֵת דְּתֵי הַמֶּלֶךְ אֵינָם עֹשִׂים", אך אין להם עדיין חג מאת אדוני המלך אחשוורוש, מה דעתך שנגזור עליהם גזירה ואז יהיה להם נס וינצלו ממנה וכך יהיה להם חג גם ממך?

גמ"ח תפילין "יד יצחק"

ברשותינו מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) להשאלה בטלפון: 052-3268315

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק ומדרשת "ויזרע יצחק"

שירת בקשות נוסח מרוקו ערב שבת - 20:15 בית כנסת "תורת ישראל" קרית הרצוג ב"ב

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו מוצ"ש - 20:30 בית כנסת "תורת ישראל" קרית הרצוג ב"ב